

Bag-ong Kinabuhi
Pagtulun-an sa Disipulo

Ni Pastor Bien Llobrera
(Janet Mahilum Pescante Suico, Cebuano Translator)

LIBRO 6-B

KAMATUORAN (F. A. C. T. S.)
sa Malungtarong Gugma ug Kaminyoon

PASIUNA

1. Sukad sa karaang panahon, ang kaminyoon gihulga sa daghang puwersa nga gustong moguba niini. Sa Bibliya, ubos sa balaod ni Moises, ang diborsyo gitugotan. Apan sa atong modernong panahon, sa Amerika ug ubang kanasuran sa kasadpan, sayon ra kaayo ang pagbulag bisan walay rason. Ug dili na magdugay ang ubang mga nasud sa kalibutan nga mosunod niini. Sa Pilipinas adunay mga tawo nga nangampanya sa pag-legalize sa diborsyo.
2. Mga kalim-an ka tuig ang milabay, ang mga lalaki ug mga babaye nga nagpuyo sa gawas sa kaminyoon giisip nga nagkinabuhi sa paagi nga dili madawat sa mga mata sa katilingban. Apan karon, ang mga artista nga nagpuyo gawas sa kaminyoon nanghambog sa ilang mga anak, nga gitawag og "love children".
3. Apan ang usa ka seismic nga pagbag-o naghulga nga mahitabo kung ang "kaminyoon sa parehas nga sekso" mahimong legal sa tibuok kalibutan - ang kaminyoon sa usa ka lalaki ngadto sa usa ka isigka-lalaki ug ang kaminyoon sa usa ka babaye ngadto sa usa ka babaye. Ang atong tradisyonal nga paagi sa kaminyoon ug pamilya nameligro nga ilabay sama sa mga bukog sa dugay nang nangamatay nga mga mananap.
4. Aduna bay paagi nga makabaton ug kaminyoon o panag-uban nga malipayon ug molungtad sa tibuok kinabuhi? Sumala sa Bibliya, ang tubag OO! Ang

Bibliya naghatag sa F. A. C. T. S. – lima ka sangkap sa gugma ug kaminyoon nga wala mabalos, mga sangkap nga makapalig-on ug makapauswag sa mga pamilya.

5. Ang pulong nga F. A. C. T. S. nagsimbolo sa lima ka sangkap sa gugma ug kaminyoon nga wala mabalos. Sa English, kini nga mga sangkap mao ang mosunod:

- Foundation - Pundasyon
- Aceptance - Pagdawat
- Communication - Komunikasyon
- Teamwork - Pagtinabangay
- Satisfaction and Success- Katagbawan ug Kalampusan

LEKSYON 1

- FACT 1: FOUNDATION
- TINUOD 1– PUNDASYON

6. Apan adunay moingon, "Paghulat kadiyot, pastor, wala ba nato kalimti ang labing importante nga butang sa tanan?" Ug ang akong pangutana mao, "Unsa may atong nakalimtan?" Ang imong tubag, "Gugma!"

7. Ang rason nganong wala namo giapil ang LOVE sa ingredients kay naapil man gyud ni sa relasyon sa duha ka managhigugmaay. Ang rason ngano nga nakahukom sila nga magminyo tungod kay sila nahigugma sa usag usa. Kanunay silang moingon nga "sila nahigugma sa usag usa"; nabuang sila o nabuang tungod sa ilang gugma sa usag usa. Giangkon nila nga sila nagdeliryo, nga sila nabuang. Mao nga makapangutana kita, dili ba kini ang problema? Kay kon naulian na sila ug natangtang na ang ilang kabuang ug kabuang, makahuna-huna sila nga gusto na silang molingkawas sa ilang gipanumpaanan sa dihang naminyo na sila.

8. Atong balikon: ANG GUGMA kinahanglang naa na daan sa sinugdanan pa lang sa kaminyoon. Ang pangutana nga gusto natong tubagon mao kini: Sa unsang paagi mahuptan sa magtiayon ang ilang gugma aron ang ilang kaminyoon molungtad sa tibuok kinabuhi? Ang lima ka sangkap sa F.A.C.T.S.

9. Busa, magpadayon kita sa unang sangkap. Ang letrang F nagsimbolo sa FOUNDATION - PUNDASYON - nga gikinahanglan aron magmalipayon ang gugma ug kaminyoon ug dili mahupay sa kinabuhi.

TUG-OF-WAR

10. Atong tun-an ang rason nganong gusto sa magtiayon nga buwagan ang ilang pasalig sa kaminyoon. Nahinumdom ka ba sa dula nga TUG-OF-WAR? Sa tinuud, daghang mga magtiayon ang naghunahuna nga ang kaminyoon usa ka dula sa TUG-OF-WAR.

11. Sa dihang managhigugmaay pa lang sila ug dayon nagpakasal, ang pangasaw-onon ug pamanhonon malipayon kaayo sa sinugdanan, tungod kay gibuhad nila ang angay nga buhaton sa magtiayon nga nahigugma - kanunay silang naningkamot sa pagbuhad sa mga butang nga makapalipay sa ilang minahal. Sa English, kini nga panahon sa bag-ong kasal gitawag nga "honeymoon stage". Unsa ka dugay ang "honeymoon stage" molungtad? Unsa ka dugay alang sa magtiayon nga maningkamot sa pagbuhad sa unsay makapalipay sa usag usa? Ang kasinatian sa mga magtiayon dili managsama. Apan sigurado, sa madugay o sa madali, ang tinuod nga kinaiya sa kasingkasing sa tawo motungha.

12. Ang Bibliya nag-ingon unsa ang tinuod nga kinaiya sa kasingkasing sa tawo diha sa Santiago 4:1-2: Diin man motungha ang mga gubat ug diin motungha ang mga panag-away diha kaninyo? wala ba kini nagagikan niini, sa inyong mga kalipayan nga nakig-away diha sa inyong mga bahin? Kamo maibug, ug kamo wala makabaton: kamo mopatay, ug kamo nasina, ug kamo dili mapanag-iya: kamo nakig-away ug nakig-away..."

13. Atong tan-awon ang tinuod nga hulagway sa kasingkasing sa tawo. Sulod sa kasingkasing sa bana adunay usa ka trono; sa sulod sa kasingkasing sa asawa adunay usa usab ka trono. Tag-ana kinsa ang naglingkod nga hari sa kasingkasing sa bana? Siyempre, ang arogante nga "Hari I". Ug tag-ana kung kinsa ang naglingkod nga rayna sa kasingkasing sa asawa? Siyempre, ang mapaubsanon nga "Queen Ako". Mao kini ang gamot ug katapusan sa tanang panag-away sa kinabuhing minyo ug sulod sa pamilya, ug bisan sa kalibutan sa mga nasud. Adunay duha ka gingharian nga adunay kaugalingong mga magmamando. Ang tawo miingon, "Ako ang hari ug ako pagatumanon." Ang babaye mitubag, "Ngano, reyna usab ako ug ako masunod."

14. Didto nagsugod ang tug-of-war, Ang lalaki mobira sa pisi ngadto kaniya ug moinsistir, "Kini ang akong gusto nga mahitabo, ug ikaw, babaye, kinahanglang mosunod sa akong gusto." Ang babaye mobira sa pisi ngadto sa iyang kaugalingon ug moinsistir usab, "Dili, mao kini ang akong gusto nga atong buhaton, ug ikaw, lalaki, kinahanglan mosunod kanako." Ug unsay mahitabo? Ang magtiayon magpadayon sa pagbira hangtod nga mahitabo ang usa sa mosunod nga tulo ka resulta:

- (a) DIKTADOR-DOORMAT: Bisang bana o ang asawa mosumite ug moingon, "Okay, ikaw ang nakadaog" ug miuyon nga mobalhin sa kilid sa

midaog nga kapikas. Ug makabaton ka ug kaminyuon diin ang usa ka kapikas ang nagdominar, ug ang lain nahimong doormat.

- (b) DIBORSYO O PAGBULAG: Dili mosugot ang bana o ang asawa... magsige silag bitad hangtod mapul-an na sila sa pagbira ug tangtangan gyud nila ang pisi ug managlahi ang ilang dalan -- kana ang gitawag nimo nga "divorce" o "pangbulag". Sa Pilipinas walay legal nga diborsyo; pero naay gabulag sa tinud-anay (mga kapikas nga nagpuyo sa panagbulag ug nakigpuyo ngadto sa uban; o mga magtiayon nga nag-uban ug puyo sa usa ka balay apan ga iya-iya sa ilang kinabuhi).
- (c) KOMO NGA BASEHAN: Ang bana ug asawa andam nga mag-uban sa tunga-tunga ug mangita og usa ka komon nga basehan nga naghatag kanila og rason nga magpabilin.

15. Sama sa imong makita, ang opsyon numero 1 (diktador ug doormat) mahimong magpalugway sa kaminyoon apan sa gasto lamang sa usa ka kauban.

16. Opsyon numero 2, ang diborsiyo nagtapos sa kaminyoon ug nagdala ug kadaot sa bana ug asawa ug sa ilang mga anak. Bisan tuod daghan ang nagdumili niini, ang diborsiyo adunay tibuok kinabuhi nga negatibong mga sangpotanan.

17. Ang opsyon numero 3 (pagpangita sa komon nga basehan) molugway lamang sa kaminyoon basta ang duha ka magtiayon magpadayon sa pagtugyan ngadto sa komon nga yuta. Ania ang pipila ka mga pananglitan sa komon nga basehan:

- (a) Alang sa kaayohan sa mga bata;
- (b) Hangtud nga ang mga bata modako;
- (c) Aron mapreserbar ang reputasyon sa pamilya;
- (d) Alang sa usa ka karera, kasagaran ang politikal nga matang.

18. Unsaon nato pagsulbad ang gut of war sa kaminyoon? Pinaagi sa pagtabang sa bana ug asawa nga makakitag lig-on, malungtarong komon nga baroganan nga sila makabarog nga magkauban sa tibuok kinabuhi.

19. Ang Bibliya naghatag kanato sa Master Plan sa Dios alang sa usa ka malipayon ug malungtarong kaminyoon pinaagi sa paghatag ug lig-on nga PUNDASYON. Kini nga pundasyon naghatag sa bugtong lig-on nga komon

nga yuta. Kini nga pundasyon naglakip sa tulo ka sangkap: USA KA GINOO, USA KA BALAOD, USA KA KATUYOAN.

USA KA GINOO

20. USA KA GINOO (Roma 10:9,10). Gusto sa Dios nga ibutang kini nga pundasyon sa kasingkasing sa bana ug asawa. Gusto sa Dios nga usbon ang imong kasingkasing gikan sa pagpugong sa kaugalingon ngadto sa pagpugong ni Kristo. Atong pahinumduman ang atong kaugalingon mahitungod nianang trono sa kasingkasing sa bana ug asawa, ug mahitungod sa kinsa ang naglingkod isip hari/reyna sa trono, ang dako, mapahitas-on nga "Ako". Sa plano sa Dios alang sa kaminyoon, si KRISTO, dili ang "AKO", ang naglingkod isip Ginoo ug Hari sa kasingkasing sa duha ka kapikas.

21. Mao kini ang unang sangkap o component sa malipayon ug malungtarong gugma ug kaminyoon. Ikaw ug ang imong kapikas kinahanglang personal nga magdapit kang Kristo sa pagpuli sa trono sa imong kasingkasing. Sa diha nga si Kristo mao ang Ginoo sa inyong tagsa-tagsa ka mga kasingkasing, nan dili na ang hakog nga "Ako" nga nagpalihok sa inyong mga kinaiya ug mga buhat ug mga pangandoy ug mga plano. Karon, dili ka na gustong magdula og tug-of-war. Ang imong tinguha karon isip bana ug asawa mao ang pagpangutana: "Ginoo, unsay imong gusto nga among buhaton?"

22. Mao kini ang gipasabot sa Bibliya sa 2 Corinto 6:14,15 : "Ayaw kamo pagpayugo sa dili patas uban sa mga dili magtutuo. Kay unsa may pakig-uban sa pagkamatarong uban sa pagkamasupilon? Ug unsa may pakig-uban sa kahayag uban sa kangitngit? O unsa may bahin sa magtotoo uban sa dili magtotoo?"

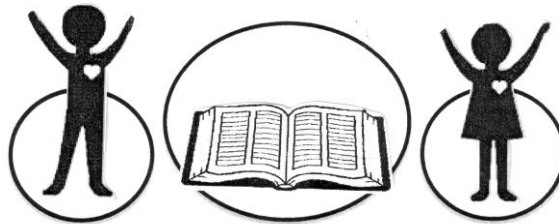
23. Sa kapanahonan sa Bibliya, ang mga mag-uuma nagdaro uban sa duha ka mananap nga gihiusa pagyugo. Ilang gipaneguro, bisan pa niana, nga ang mga mananap halos managsama ang gitag-on; kay kon dili, ang yugo mahimong dili timbang ug makadaot kanilang duha. Sa Kristohanong kaminyoon, kini nagpasabot nga ang bana ug asawa kinahanglang managsama ang "gitag-on" o sumbanan - silang duha kinahanglang adunay Kristo isip Ginoo sa ilang kasingkasing. Kon, ingna, ang asawa adunay Kristo sa iyang kasingkasing, apan ang bana adunay hakog, mahunahunaon sa kaugalingon nga "Ako" nga naglingkod sa trono sa iyang kasingkasing, sila mahimong dili managsama ang gitag-on; ang asawa adunay mas taas nga sukdanan, ug sila magkasumpaki sa usag usa ug magsakit lamang sa usag usa.

24. Mao kini ang hinungdan ngano, sa dili pa magminyo, ang Kristohanong mga batan-on ug mga ulitawo kusganong gitambagan sa pagpili ug laing Kristohanon alang sa usa ka kapikas sa kinabuhi.

25. Apan alang kanimo nga minyo na, dili pa ulahi ang tanan aron masiguro nga imong nadawat si Kristo isip Ginoo ug Manluluwas sa imong kinabuhi ug kaminyoon. Kung wala pa nimo kini mahimo kaniadto, mahimo nimo kini karon pinaagi sa usa ka yano nga pag-ampo: “Ginoong Jesus, palihug pagsulod sa among kasingkasing ug sa among kaminyoon ug mahimong among Ginoo ug Manluluwas gikan karon. Amen.” Mao kini ang unang bahin sa PUNDASYON sa malampuson ug malipayong kaminyoon: USA KA GINOO.

USA KA BALAOD

26. Ang ikaduhang bahin sa PUNDASYON mao ang USA KA BALAOD (2 Timoteo 3:16,17). Mao kini ang KOMON NGA LUGAR nga molungtad sa tibuok kinabuhi -- ang PULONG SA DIOS. Kini ang lig-on nga bato diin mahimo nimong matukod ang usa ka malipayon ug malungtaron nga kaminyoon. Ang tanan nga uban nga yuta mao ang naglubog nga balas. (Palihug tan-awa sa ubos FACTS – Fig. 1)

FACTS – Fig. 1

27. Palihug hunahunaa ang tulo ka mga lingin sunod sa usag usa. Nagtindog sa sulod sa wala nga lingin mao ang bana; nga nagatindog sa sulod sa tuo nga lingin mao ang asawa; sa tunga nga lingin mao ang usa ka bukas nga Bibliya. Sa usa ka tug-of-war nga relasyon, ang bisan kinsang kapikas moinsistir nga magpabilin sa iyang sirkulo ug magpadayon sa pagpaningkamot sa pagduso sa laing kauban sa pagbalhin ngadto sa iyang sirkulo. Apan karon, hunahunaa nga ang duha ka mag-uban nagkauyon nga mogawas sa ilang tagsa-tagsa ka lingin aron magkauban sa pagbarog sa BIBLIYA sa tunga nga lingin. Unsay nahitabo? Nagbarug na sila karon sa usa ka komon nga yuta, sa pagkatinuod, sila nagbarug sa bugtong komon nga yuta nga molungtad sa tibuok kinabuhi (palihug tan-awa sa ubos FACTS - Fig. 2).

FACTS – Fig. 2

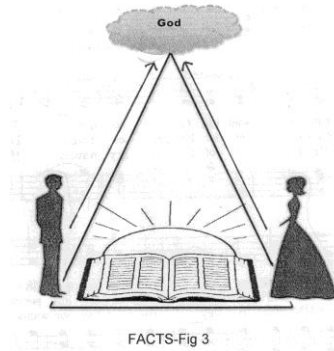
28. Nakita ninyo, sa diha nga si Kristo mao ang Ginoo sa inyong duha ka kasingkasing, nan ang inyong tinguha dili na sa pagdula sa duwa sa bugay sa gubat; Apan kamong duha mangutana: "Ginoo, unsa may imong gusto nga among buhaton?" Kamo karon nagpasakop sa USA KA BALAOD ni Kristo. Ang importante dili na ang gusto sa bana o ang gusto sa asawa. Ang importante mao ang gusto sa Ginoo; ug gipadayag sa Dios kung unsa ang Iyang gusto sa Iyang libro, ang Bibliya. Ang Bibliya, ang Pulong sa Diyos, nahimong USA KA BALAOD sa imong kinabuhi ug kaminyoon ug sa tanan nimong buhaton sa kinabuhi. Ang laing paagi sa pagbutang niini, ang Dios nag-imbento sa kaminyoon, ug Iyang gihatag ang Bibliya isip GAMIT NGA TALAMDAN aron ipakita sa mga kapikas kung giunsa ang ilang kaminyoon.

USA KA KATUYOAN

29. Ang PUNDASYON nga gihatag sa Dios alang sa malipayon ug malungtarong kaminyoon naglangkob sa, una, USA KA GINOO, ikaduha, USA KA BALAOD, ug ikatulo, USA KA KATUYOAN: ARON MAGTABANG SA USAG USA (Genesis 2:18).

30. Sa pag-ilustrar niining usa ka katuyoan magdrowing kita ug TRIANGLE. Ang matag kaminyoon usa ka triangle. Sa wala nga base sa triyanggulo nagbarug ang bana, ug sa tuo nagbarug ang asawa, ug sa kinatumyan kanunay adunay usa ka butang o posible nga lain nga tawo nga hinungdanon kaayo sa bisan kinsa nga kapikas. Sa usa ka pakyas nga kaminyoon, kini nga butang o tawo nahimong mas importante kaysa sa kapikas. Sa malampuson nga kaminyoon ang Dios anaa sa kinatumyan, nagkupert sa mga kapikas.

31. Unsa ang mahitabo sa diha nga ang Dios anaa sa kinatumyan. Magdrowing kita ug usa ka udyong nga gikan sa bana padulong sa Dios, ug ang susama nga pana gikan sa asawa padulong sa Dios. Ang mga udyong, nga nagpunting sa samang direksyon ngadto sa Dios, nagsimbolo nga sa usa ka malipayon, malungtarong kaminyoon ang bana ug ang asawa pareho nga pasalig sa samang katuyoan, ang katuyoan sa Dios alang sa ilang kaminyoon (palihug tan-awa sa ubos FACTS-Fig. 3).

32. Ang kaminyoon adunay tulo ka pilo nga aspeto niining usa ka katuyoan:

(a) Aron makompleto ang usag usa (Genesis 1:26, 27; 2:18, 21-24)

- Lawas: Aron matubag ang pisikal nga panginahanglan sa usag usa (pagkaon, seguridad, sekso)
- Kalag: Aron matubag ang "tawo" nga panginahanglan sa usag usa (panginahanglan alang sa panag-uban ug panaghigalaay; mga panginahanglan nga may kalabutan sa paglambo sa tibuok "tawo": hunahuna, emosyon, karera, mga gasa ug mga talento)
- Espiritu: Aron matubag ang espirituhanong panginahanglan sa usag usa (mahimong sama ni Kristo)

(b) Sa pagmatuto ug diosnon nga pamilya (Malaquias 2:13-16).

(c) Aron matuman ang imong hinatag-sa-Dios nga buluhaton niining kalibotana (Juan 15:16). Ang matag kaminyoon adunay hinatag-sa-Diyos nga buluhaton nga himoon niining kalibotana. Ang bana ug asawa kinahanglang magtinabangay sa usag usa sa pagtuman niini nga katuyoan.

KONKLUSYON

33. Mga pangutana para sa mga dalaga/ulitawo ingon man sa mga magtiayon:

- (a) Gusto ba nimong makabaton ug lig-on ug malungtarong PUNDASYON sa imong kaminyoon?
- (b) Sigurado ka ba nga imong nadawat si KRISTO BILANG GINOO UG MANLULUWAS.
- (c) Nisaad kamong duha nga sundon ang Pulong sa Diyos, ang Bibliya, ingong USA ka BALAOD sa inyong kinabuhi ug kaminyoon?
- (d) Nisaad ba kamong duha nga tumanon ang TULO-PIL NGA KATUYOAN sa Diyos alang sa inyong kaminyoon?

34. Kung ikaw usa ka engaged couple nga nagplano na nga magpakasal, o bisan kung ikaw minyo na, kami nag-awhag kanimo sa pag-ampo sa mosunod:

"Ginoong Hesus, gusto namong tukoron ang among kaminyoon sa Imong lig-on nga PUNDASYON. Gidapit Ka namo nga moanhi sa among mga kasingkasing aron mahimong among GINOO ug Manluluwas sa among personal nga kinabuhi ug sa kaminyoon. Gidawat namo ang Bibliya isip USA ka BALAOD sa among kinabuhi ug relasyon. . Ug uban sa Imong tabang, among gitugyan ang among kaugalingon sa pagtuman sa Imong KATUYOAN alang sa among kaminyoon.

LEKSYON 2

FACT 2: ACEPTANCE

TINUOD 2: PAGDAWAT

1. Ang pagdawat mao ang ikaduhang kamatuoran nga makatabang nato sa pagtukod og malipayon ug malungtarong gugma ug kaminyoon.
2. Nganong importante ang pagdawat? Kanunay natong masayop ang PAGDAWAT kay PAGKADANI. Kung kita "nahigugma" sa usa ka tawo, giingon nato nga adunay usa ka butang bahin sa tawo nga nakadani kanato, usa ka butang sa kana nga tawo nga gusto naton "panag-iya", aron maangkon, tawgon nga kaugalingon. Ania ang pipila ka POSITIBO nga mga butang nga giingon sa mga tawo nga nadani sila:
  - (a) Katahom
  - (b) Kaalam
  - (c) Gigasahan (tingali sa musika, art, ug uban pa)
  - (d) Salapi (ug ang tanan nga gipasabut niini - gahum, posisyon, prestihiyo, seguridad, kahupayan)
  - (e) Mga hiyas sa kinaiya (maayo kaayo kanako, mahunahunaon kaayo, mahigugmaon kaayo, mahunahunaon kaayo, matinahuron kaayo).
  - (f) Imahe sa amahan/Imahe sa inahan (adunay mga hiyas sama sa akong amahan; naa siyay mga hiyas sama sa akong inahan)
  - (g) Ang uban.

3. Maggahin kita og pipila ka minuto alang sa pagsusi sa kamatuoran. Pagkuha og usa ka piraso nga papel ug isulat ang positibo nga mga hiyas nga nakadani kanimo sa imong partner.

4. Katingad-an, adunay NEGATIBO usab nga makit-an sa mga tawo nga madanihon: Pananglitan, ania ang usa ka tawo nga adunay problema sa bisan unsang hinungdan (gisalikway o giabusohan siya sa mga ginikanan; usa nga mibati nga wala masabtan sa ubang mga tawo; usa nga wala’y gihigugma; usa ka tawo nga biktima sa mga kahimtang, ug uban pa). Bahin niini nga butang, adunay duha ka mga kapeligrohan nga kinahanglan natong bantayan.

(a) KASING-KASING SA INAHAN (MOTHER INSTINCT)

Para sa usa ka babaye, kinahanglang magbantay siya sa iyang natural, hinatag-sa-Diyos nga “inahan nga pagbati”. Kini nga pagbati sa kinaiya nahigmata sa dihang nahimamat niya ang usa ka lalaki nga nanginahanglan sa pagluwas, ug gibati niya ug nagtuo nga siya - ug siya lamang - ang makaluwas niining kabus nga kalag. Ang "mga babayeng martir" (mga babaye nga adunay kaayo mabination ug nagsakripisyo-sa-kaugalingon nga kinaiya) kinahanglan magbantay batok sa mga lalaki nga nahibal-an kung unsaon pagpahimulos niining "inahan nga kinaiya"; kini nga mga lalaki magpadayon sa pag-ingon, sa usa ka porma o lain, "Ikaw ang akong manluluwas; kon wala ka mamatay ko." Kining desperado nga pangamuyo alang sa tabang ug pagsabot kasagarang mopalihok sa usa ka “martir nga babaye” sa pagsakripisyo sa iyang kaugalingon aron maluwas kining kabus nga kalag.

(b) SIR LANCELOT COMPLEX.

Sa laing bahin, ang usa ka lalaki kinahanglan nga magbantay sa lalaki nga (*chivalrous instinct*) buotoan nga kinaiya, nga nahigmata sa pagtan-aw sa usa ka babaye nga naa sa kasakit. Mahimo natong tawgon kini nga "Sir Lancelot Complex". Nahinumdom ka ba sa istorya ni Haring Arthur ug sa mga kabalyero sa lingin nga lamesa? Si Lancelot misaad sa iyang kaugalingon nga mahimong tigpanalipod sa rayna ug ang duha nahulog sa lit-ag sa paghigugma sa usag usa ug pagluib. ang hari sa proseso.

5. Ang esensya sa ATRAKSYON mao kini: naa tay nakit-an sa laing tawo nga murag nag NIDUGANG KUNG UNSAY KULANG, butang nga murag naghatag nato sa atong gipangita, butang nga makapalipay nato, luwas, ug matuman. Kasagaran, ang atraksyon magpunting lamang sa usa ka butang nga mao ang punto sa atraksyon ug ibaliwala o isalikway ang ubang mga kalidad o realidad bahin sa tawo. Kasagaran, ang atraksyon mabuhi sa DILI TINUOD NGA PAGPAABOT; sa ato pa, nagpaabot ko nga kanang tawhana magpakita kanunay nianang talagsaong hiyas. Apan sa diha nga ang uban nga dili maayo nga mga kamatuoran magpakita sa ilang mga kaugalingon aron dili na nako kini ibalewala, nan ako madaug, una, sa mga pagbati sa kasagmuyo; unya pinaagi sa pagkadismaya, ug sa katapusan, kasuko nga mosangpot sa pagsalikway ug panagbulag.

6. Angay natong ilhon nga ang unang PAGKADANI (ATTRACTION) usa lang ka lakang padulong sa tinuod nga PAGDAWAT. Unsa ang kalainan tali sa atraksyon ug pagdawat?

(a) Ang pagkadani buta. Paraphrasing Shakespeare: “Ang pagkadani nagbuta kanimo sa mga sayop sa usa ka tawo; kini makapahimo lamang kanimo nga makakita sa iyang maayong mga hiyas.” Ang pagdawat, sa sukwahi, nagpasabut nga akong gidawat ang reyalidad nga ang matag tawo adunay maayo nga bahin ug dili kaayo maayo nga bahin; a beautiful side and a not so beautiful side (Moingon ang usa ka tv personality nga, "Take a picture of me from this side, not on that side", kay mas gwapo daw siya sa usa ka side kaysa sa pikas.

(b) Ang pagkadani wala magtagad sa mga kalainan. Ang pagdawat, bisan pa, gidawat ang BOTTOMLINE KALAINAN TALI SA LALAKI UG BABAYE. "Ang mga babaye gikan sa Venus, ang mga lalaki gikan sa Mars." Ang mga babaye kasagarang mouban sa ilang mga pagbati; ang mga lalaki sa kasagaran moadto alang sa aksyon.

(c) Ang atraksyon mao ang idealistiko; kini naghimo sa mga managhigugmaay nga maghunahuna nga ang gugma motumbas sa tanan. Sa laing bahin, ang pagdawat realistiko mahitungod sa PAGKALAHI SA BACKGROUND – kaliwat sa pamilya, nakab-ot nga propesyon, sosyodad ug kahimtang sa ekonomiya. (Pananglitan, mahimo nimong dad-on ang bata sa gawas sa probinsya, apan dili nimo mahimo nga hingpit nga makuha ang probinsya gikan sa bata.

(d) Ang pagkadani maoy idolatroso; kini naghimo sa usa ka hinigugma nga magpadako sa usa ka kalidad sa iyang hinigugma ug dayon ibutang siya sa usa ka pedestal aron simbahon. Sa laing bahin, ang pagdawat nag-ila sa PAGKAKALAHI SA TALENTO, GASA UG MGA INTERES.

PAHINUMDOM PARA SA MGA BATAN-ON UG HINGKOD NGA DALGA/ULITAWO:

7. Ang mga ulitawo kinahanglang pahinumdoman sa mosunod:

(a) Ayaw pagminyo sa tawo tungod sa KINSA IMONG GIHUNAHUNA SIYA.

(b) Ayaw pagpakasal sa tawo kay NAGLAUM KA NGA MABAG-O NIMO SIYA pagkahuman sa imong kasal. Ayaw pagsulay nga usbon siya nga mahimong sama sa imong amahan o sama sa imong inahan.

(c) Ayaw una pag-engaded kung WALA KA GYUD KAILA NIYA (iyang kabuotan ug kabangis, ang iyang kaanyag ug kaguliyang, ang iyang kusog ug kahuyang). Sa Latin naay panultihon: CAVEAT EMPTOR – BUYER BEWARE – BEREFUL to buy. Sa mga tindahan adunay kini nga paskin nga gilakip sa mga butang: PALIT INGON SA – BUY AS IS.

(d) Busa, sa dili pa nimo isipon nga kini nga tawo mao ang imong ikauban sa tibuok mong kinabuhi, KINAHANGLANG MAGHATAG PANAHON PARA MAG ILA-ILA – dili lang para nimo siya mailhan, kondili para kaniya. aron makaila nimo. Pagmatinud-anon ug transparent kutob sa imong mahimo mahitungod sa imong mga personalidad, mahitungod sa imong mga kaagi, mahitungod sa imong nangaging kinabuhi, karon nga sitwasyon ug umaabot nga mga paglaum ug mga plano.

NAKAMINYO SA SAYOP NGA TAWO?

8. Komosta ang mga magtiayon. Mahimong matintal ka sa paghunahuna, "Ulahi na kaayo. Nagtuo ko nga naminyo ko sa sayop nga tawo." Ania ang pipila ka mga pulong sa pagdasig ug paglaum:

(a) ANG DIYOS SOBERANO. Tungod kay gikontrol sa Dios ang tanan, ug walay mahitabo nga wala sa Iyang pagtugot, tungod kay gitugotan ka Niya nga magpakasal sa usag usa, makasiguro ka nga IKAW ANG ESPESYAL NGA GASA SA DIOS SA USAG-USA.

(b) SUGOD PAG-USAB KARON. Gipahibalo ka sa Dios sa mga kamatuoran sa malungtarong gugma ug kaminyoon. Sugdi ang pagtukod sa imong kaminyoon base sa maong mga kamatuoran. Itugyan ang imong kaugalingon sa pundasyon ni Kristo ug sa tulo ka bahin niini: USA KA GINOO; USA KA BALAOD; USA KA KATUYOAN.

BALAOD SA PAGDAWAT: BALAOD SA GUGMA

9. Tungod kay si Kristo mao ang Ginoo ug Manluluwas sa inyong duha ka kasingkasing, Siya naghatag kaninyo sa Iyang BALAOD SA PAGDAWAT nga makita sa Roma 15:7: "Busa dawata ang usa sa usa, ingon nga si Kristo usab midawat (midawat) kanato, ngadto sa himaya sa Dios." Gipahayag usab kini isip BALAOD ni Kristo SA GUGMA nga makaplagan sa Juan 13:34,35: "Ako magahatag kaninyo ug usa ka bag-ong sugo, nga kamo maghigugmaay ang usa sa usa; maingon nga ako nahigugma kaninyo, kamo usab maghigugmaay ang usa sa usa. makaila nga kamo akong mga tinun-an, kon kamo maghigugmaay sa usag usa." Palihug timan-i:

(a) Ang pagdawat/gugma wala gibase sa kung unsa kita kadawat sa usag usa; ang gugma dili base sa kung unsa ta ka love sa usag usa.

(b) Ang pagdawat/paghigugma gibase lamang kung giunsa PAGDAWAT/PAGHIGUGMA KANATO ni KRISTO. Ang sukdanan ug sukdanan sa atong pagdawat sa usag usa mao kung unsa ka dako ug unsa kadako ang pagdawat ni Kristo kanato. Ug sa UNSANG paagi gidawat/gihigugma kita ni Kristo? Gidawat/gihigugma kita ni Kristo sa hingpit, walay kondisyon, hangtod sa kahangturan.

10. Usbon nako: Ang sukdanan sa pagdawat dili mao ang kinutuban sa akong toleration-threshold. Nakadungog na ka bahin sa sakit nga threshold, di ba? Kana ang limitasyon sa imong abilidad sa pag-agwanta sa kasakit sa dili pa nimo isulti ang KASAKIT! Aw,

aduna kitay tugkaran sa pagtugot, ang limitasyon sa atong abilidad sa pagtugot sa usa ka butang sa dili pa kita moingon, "IGO NA!" Kana nga limitasyon mao ang pagdawat ni Kristo kanako. Naghulat ba si Kristo nga dawaton ako hangtod nga ako madawat? Dili ba ang grasya lamang ang sukaranan sa pagdawat ni Kristo kanako? Ug ang grasya gihubit ingon nga pabor sa Dios nga wala nako gibuhat, wala, ug dili gyud angayan.

PRAKTIKAL NGA MGA LAKANG

11. Duha ka praktikal nga mga lakang ang makatabang sa mga kapikas sa pagdawat sa usag usa: Ang unang lakang mao ang PAGPASALAMAT SA DIOS sa mga hiyas sa usag usa ug kakulang sa mga hiyas, sa mga kalampusan o kapakyasan sa usag usa. Ang kabubut-on sa Dios mao nga ang magtiayon magpasalamat sa tanang butang (1 Tes. 5:18). Mga minyo, sulayi ang pagpasalamat sa Dios sa tanan sa inyong kaminyoon. Mga bana, makaingon ba mo, "Salamat sa Diyos, ang akong asawa nagsamok karon." (Isulti kana sa Dios sa imong kasingkasing, dili sa IYA!) Asawa, makaingon ka ba, "Salamat, Ginoo, ang akong bana ulahi na sa pagpauli karong gabii." Kung nagpasalamat ka sa Diyos sa tanan imong gipahayag nga nagsalig ka sa Diyos, nga kontrolado niya ang tanan, ug nahibal-an niya kung giunsa nimo pagdumala ang mga sitwasyon para kanimo. Ang maong pagpasalamat naghimaya sa Diyos.

12. Ang ikaduhang praktikal nga lakang sa pagdawat mao ang PAGPASAYLO SA USAG-USA. Sa Mateo 18:35 si Hesus nagsulti kanato unsaon pagpasaylo – gikan sa kasingkasing. Ang gipasaylo sa usa ka tawo gikan sa kasingkasing dili na mahinumduman. Kung ang usa magpanuko sa pagpasaylo, kinahanglan nga hinumdoman nga gihimo ni Jesus ang atong abilidad nga makasinati sa pagpasaylo sa Dios nagdepende sa atong pagpasaylo sa uban (Mateo 6:14-15).

PAGDAWAT SA TULO KA LEVEL

13. Apan kinahanglan usab natong maamgohan nga ang pagdawat/paghigugma kay gigamit sa tulo ka lebel.

LEVEL 1: BAG-O ANG MGA BUTANG NGA PUWEDE MABAG-O.

Ang pagdawat/paghigugma nagpasabot nga kinahanglan kitang magtinabangay sa pag-usab sa mga kalainan nga mahimong usbon aron mahimong mas maayong tawo ang usag usa. Gituyo sa Diyos ang kaminyoon ingong usa ka dapit sa pagbansay aron mahimo kitang labing maayong tawo kutob sa atong mahimo.

LEVEL 2: PAG-ILA SA MGA BUTANG NGA DILI MABAG-O.

Ang pagdawat/paghigugma nagpasabot nga atong giila nga adunay mga kalainan nga dili na ug dili kinahanglan nga usbon, tungod kay kini kabahin sa talagsaon nga pagkatawo sa tawo. Wala tuyoa sa Dios nga ang kaminyoon magbag-o sa usa ka tawo ngadto sa usa

nga dili siya. Pananglitan: Ang usa ka extrovert mahimong makakat-on sa pagpugong sa iyang kadasig usahay, apan dili nimo sulayan ang paghimo sa usa ka extrovert ngadto sa usa ka introvert. Ang usa ka introvert mahimong makakat-on nga mahimong mas mahigalaon ug makig-uban usahay, apan dili ka kinahanglan nga mosulay sa paghimo sa usa ka introvert nga usa ka extrovert. Wala tuyoa sa Diyos nga ang kaminyoon magbag-o sa atong mga personalidad ngadto sa usa ka butang nga dili kita.

LEVEL 3: MAGSAULOG ANG IMONG MGA KALAIN.

Ang pagdawat/paghigugma nagpasabot nga nagdesisyon ta nga i-celebrate, imbes nga awayon o agwantahon lang, ang atong mga kalahian kay naghatag kinig sari-sari nga lamas sa atong kaminyoon. Wala tuyoa sa Dios nga ang kaminyoon maghimog carbon copies gikan sa mga magtiayon.

14. Adunay misulat ug pag-ampo nga ang Kristohanong mga magtiayon maayo nga mag-ampo kanunay: *“Gino, hatagi akog kaisog sa pag-usab sa mga butang nga mahimong mausab; sa grasya sa pagdawat sa mga butang kay sa dili na mausab; ug sa kaalam nga mahibalo sa kalainan. .”*

15. Mga magtiayon, andam na ba mo muhimo sa PANUMPA SA PAGDAWAT?
Andam na ba mo sa pagsulti sa usag usa:

Nagtuo ko sa tibuok nakong kasingkasing nga ikaw ang espesyal nga gasa sa Dios kanako. Busa, gidawat ko ikaw ug gihigugma ko ikaw sama sa pagdawat ug paghigugma ni Kristo kanatong duha - sa hingpit, walay kondisyon, ug sa kahangturan. Akong giila nga adunay mga panahon nga kita masayop, ug gani mahulog sa sala. Sa mga panahon sa kapakyasan, pinaagi sa grasya sa Dios, magpaubos ako sa akong kaugalingon ug mangayo sa imong pasaylo ug hatagan ko usab ikaw og pasaylo. Ug magdungan mig pag-ampo: Gino, hatagi kami ug kaisog sa pag-usab sa mga butang nga mahimong usbon; ang grasya sa pagdawat sa mga butang nga dili na mausab; ug ang kaalam sa pagkahibalo sa kalainan, aron kita magsaulog sa atong mga kalainan, ug mahimong tinuod nga usa sa gugma ni Kristo.

Sa bilihong ngalan ni Kristo kami nag-ampo. Amen.

LEKSYON 3

FACT 3: COMMUNICATION - KOMUNIKASYON

1. Ang komunikasyon, ang ikatulo nga kamatuoran sa usa ka malungtarong gugma ug kaminyoon, mahimong ipasabut nga ang proseso sa pagpadala ug pagdawat og mensahe gikan sa usa ka hunahuna ug kasingkasing ngadto sa lain. Halos tanan - kung dili tanan - sa relasyon sa tawo, nagdepende sa komunikasyon. Ang komunikasyon nahimong mas

dako ug pinakadako nga natad sa pagtuon, ilabi na sa pag-abut sa taas nga teknolohiya sa tibuok kalibotan. Ang komunikasyon usa ka KINAHANGLANON NGA KAMATUORAN sa kaminyoon.

2. Tingali nakita nimo kini nga hulagway: Ang bana ug asawa namahaw, apan ang duha nagtutok sa ilang mga iPhone. Ubos sa hulagway nasulat ang ilang panag-estorya: "Unsay buot nimong ipasabot, wala tay komunikasyon? Kagahapon mi-text ko nimo, isip tubag sa text nga imong gipadala."

3. Ug nakadungog ka ba niini nga istorya?

Usa ka magtiayon ang gipangutana sa ilang sekreto kon nganong nakapabilin sila nga minyo sa dugay nga panahon. Ang asawa mitubag: "Ako mosulti." Ug ang bana midugang: "Dili ako maminaw."

4. Seryoso, si Paul Tournier, usa ka bantogang magtatambag sa kaminyoon gikan sa kanhing henerasyon, sa iyang librong "To Understand Each Other" misulat: "Paminaw sa mga panag-istoryahanay sa atong kalibutan, tali sa mga nasud ingon man sa taliwala sa mga magtiayon. bahin sa mga dayalogo sa mga bungol."

5. Ania ang usa ka karaang istorya bahin sa komunikasyon:

Usa ka batan-ong lalaki miadto sa bantogang pilosopo nga si Socrates aron matudloan sa pagsulti sa publiko. Sa dihang miabot ang batan-ong lalaki, nagsugod siya sa pagsulti ug nagpadayon ug nagpadayon. Sa diha nga sa katapusan si Socrates nakahimo sa usa ka pulong, siya miingon, "Batan-on nga lalaki, ako kinahanglan nga mobayad kanimo og doble nga bayranan." Ang batan-on mitubag: "Nganong doble ang bayad?" Ang tigulang nga pilosopo mitubag: "Tungod kay kinahanglan kong tudloan ka sa duha ka siyensya: una, unsaon pagpugong sa imong dila, ug dayon unsaon paggamit niini."

6. Sa pagsugod sa atong pagtuon, hisgotan una nato ang estilo sa komunikasyon sa mga Pilipino. Kitang mga Pilipino, lisod na natong isulti ang tinuod atubangan sa nawong. Maggamit kami og mga taytayan o mga tigpataliwala. Kami ang nagpabati kanamo. Imbes nga direktang mosulti, moliko mi ug moliko. Isulti namo kung unsa ang among gihunahuna nga gusto madungog sa among interlocutor. O basin dili lang ta mosulti tungod sa kahadlok nga masakitan ang pagbati sa atong kaestorya. Apan mao kini ang problema: biyaan ang tawo nga atong gikaestorya, unya atong isulti sa uban ang tinuod natong gibati sa sulod. Ang ubang mga lalaki, mahubog ug kon mahubog, unya mosulti sila sa ilang gibati nga dugay na nilang gihambin. Pagkahuman niana, kung nahingangha sila, ug gipangutana sila kung unsa ang ilang gisulti, ang ilang tubag mao, "Giingon ko ba kana? Dili ko makahinumdom, kay hubog ko."

BIBLIKAL NGA MODELO SA KOMUNIKASYON

7. Aron makaugmad ug malipayon ug malungtarong gugma ug kaminyoon, ang mga magtiayon kinahanglang makakat-on sa pagpakigsulti. Ug kinahanglang makakat-on sila sa pagpakigsulti sa paagi sa Bibliya. Atong basahon ang Efeso 4:15: “Apan sa pagsulti sa kamatuoran diha sa gugma, kita motubo sa tanang bahin ngadto Kaniya, nga mao ang ulo, nga mao si Kristo.” (NASB). Gikan niini nga bersikulo atong makat-unan ang upat ka mga butang:

(a) Una, **ISTORYA**. Aron makabaton ug hustong komunikasyon, kinahanglang makakat-on kita sa pagsulti; magkat-on ta sa pagsulti kung unsa gyud ang naa sa atong hunahuna, pagbati, ug gusto. Dili ta magdahom nga buhaton sa atong kauban ang imposible, nga makatag-an siya sa sulod nato. Dili kana makatarunganon. Tingali, adunay pipila ka mga tawo nga adunay katakus sa pagtagna. Apan alang sa kadaghanan kanato, wala kitay gahum sa pagbasa sa hunahuna sa uban. Mao kini ang rason ngano nga kitang tanan kinahanglang makakat-on sa pagsulti ug pagpahayag sa tinuod nga anaa sa atong kasingkasing ug hunahuna, aron masabtan sa atong kapikas ang nahitabo kanato.

(b) Ikaduha, **PAGSULTI SA MATARONG UG TINUOD**. Sa atong pagpakigkomunikar, kinahanglang mogamit kita ug haom nga mga pulong nga nagpahayag sa tinuod natong gipasabot. Sa ato nang giingon sa itaas, kitang mga Pilipino dili gustong makapasakit sa pagbati sa uban. Busa, magpanuko kita sa pagsulti sa tinuod, kon unsa ang tinuod nga anaa sa atong sulod, basin masakitan ang atong kaestorya.

Nahibal-an ba nimo ang kalainan tali sa mga Amerikano ug mga Pilipino sa paagi sa ilang komunikasyon? Ang Amerikano prangka kaayo nga mosulti, bisan kung kini nakapasakit kaniya. Adunay panultihon sa English, "Call a spade a spade – Tell me if it's a spade." Kung unsa gyud siya, sultihon siya sa iyang tinuod nga ngalan. Dili igsapayan sa mga Amerikano kung masakitan ka o dili, masulti lang nila kung unsa gyud ang naa sa ilang hunahuna. Tungod niana, ang mga Pilipino nagtuo nga ang mga Amerikano bastos ug insensitive tungod kay wala sila'y pagtagad kung masakitan ang atong mga pagbati.

Sa laing bahin, kitang mga Pilipino matinahuron kaayo. Dili namo gusto nga masakitan si bisan kinsa. Tungod niini, akong isulti ang gusto nimong madungog. Moingon ta, "Oo, maningkamot ko" bisag ang tinuod natong gisulti sa sulod kay "Dili, dili ko gusto." Mao nga, sa dihang gisultihan namo ang Amerikano nga moabot kami sa alas otso sa buntag, ug wala kami magpakita sa among gisulti, ang Amerikano naghunahuna nga kami namakak.

Ang mga Amerikano brutal nga prangka. Apan ang mga Pilipino matinahuron nga bakakon.

Aron makakomunikar sa tinuod, kinahanglan natong isulti ang tinuod.

(c) Ikatulo, PAGESULTI SA KAMATUORAN UBAN SA GUGMA. Dili kinahanglan nga prangka apan brutal. Ug dili kinahanglan nga magmatinahuron kita apan mamakak. Ang Bibliya nagsugo kanato sa PAGESULTI SA KAMATUORAN SA GUGMA. Kinahanglang mag-amping kita sa mga pulong nga atong gamiton, mabinantayon sa tono sa tingog, makahibalo unsaon pagsulti sa hustong panahon, ug mabinantayon usab sa atong mga emosyon samtang nagsulti. Siguraduhon nato nga ang atong tumong mao ang pag-ayo sa atong relasyon sa usag usa. Kanunay natong sundon kini nga prinsipyo: "Higugmaa ang tawo, dumti ang sala - Higugmaa ang tawo, apan dumti ang iyang sala." Itutok nato ang atong pagtagad kon unsaon pagsulbad ang problema ug likayan nato ang tinguha nga manimalos sa bana, ug likayan nato nga maulawan siya.

(d) Ikaupat, kinahanglang makakat-on kita sa PAGPAMINAW. Adunay miingon, "Gibuhat kita sa Dios nga adunay duha ka dalunggan ug usa ka baba, aron kita makapaminaw pag-ayo sa dili pa mobuka sa atong mga baba." Sa atong pagpaminaw, atong sulayan nga masabtan ang tulo ka mga pinulongan:

SPOKEN LANGUAGE - ang mga pulong nga atong gisulti.

UNSPOKEN LANGUAGE – Ang mga pulong nga dili nato gustong isulti ug itago sa sulod sama ka importante sa mga pulong nga atong isulti sa gawas.

BODY LANGUAGE – Ang hitsura sa atong lawas ug ang tono sa atong tingog samtang nagsulti kita nagpakita sa atong tinuod nga mga pagbati. Magbuhat ta ug eksperimento. Panaglitan, atong isulti ang pulong nga "OO". Sa imong pag-ingon nga "OO", ubani kini sa postura sa imong lawas ug tono sa tingog, aron ipakita ang mga pagbati ug kahulogan nga gusto nimong ipaabot sa laing tawo.

Ipahayag ang mosunod nga mga kahulugan ug mga pagbati:

- Gituyo gyud nimo kini.
- Mahigugmaon
- Nasuko
- Dili sigurado
- Joke lang

8. Ang mga magtiayon kinahanglang maminaw sa GILITOK NGA MGA PULONG. Kinahanglan usab nga maminaw sila sa WALA GISULTI NGA MGA HUNAHUNA. Nahibal-an nato nga kung unsa ang WALA GISULTI usahay nagpasabut nga labaw pa sa mga pulong nga GISULTI. Sama sa napakita na nato sa atong eksperimento, kinahanglan usab natong paminawon ang tono sa tingog ug tan-awon ang GIPAKITA NGA LIHOK SA LAWAS. Ang Santiago 1:9 naghatag niining praktikal nga tambag:

“Himoa nga ang matag usa magmaabtik sa pagpaminaw, magmahinay sa pagsulti, ug magmahinay sa pagkasuko.”

9. Usa ka butang nga angay natong likayan: Samtang ang laing tawo nagsulti kinahanglan gayud nga kita maminaw, dili maghunahuna kon unsay atong isulti kon siya mohunong sa pagsulti.

(a) Si Stephen Covey, sa iyang libro nga "The 7 Habits of Highly Effective People", nagsugyot ug LIMA NGA LEVEL SA PAGPAMINAW:

- Level 1: Ang pagbaliwala sa laing tawo, dili gyud ta maminaw.
- Level 2: Nagpakaaron-ingnon mi nga naminaw.
- Level 3: Pagpili kon unsay paminawon, pagsabot lamang niadtong mga butang nga ganahan, ug pagbaliwala sa ubang gisulti sa atong kauban.
- Level 4: Pagmaminaw pag-ayo sa tanan nga gisulti sa kauban.
- Level 5: Pagpaminaw uban ang bug-os nga simpatiya, nasabtan ang kahulogan sa gisulti sa kauban, naningkamot nga ibutang ang kaugalingon sa dapit sa kaistorya, masabtan dili lamang ang mga hunahuna kondili ang mga pagbati usab sa kauban.

(b) Win Arn, Carroll Nyquist, ug Charles Arn sa ilang libro nga "Who Cares About Love" nagsugyot og UPAT KA LEVEL SA KOMUNIKASYON:

- Level 1: Pag-ilis sa sumbanan nga pagtimbaya: "Kumusta ka? O, okay, pag-amping."
- Level 2. Paghatag ug impormasyon ug kinatibuk-ang balita. "Mga istorya sa coach" sama sa bahin sa panahon, bahin sa mga balita sa sports, ug mga istorya sa pamantalaan.
- Level 3: Pagsulti bahin sa atong kaugalingon – atong mga opinyon ug kinaiya, mga damgo, mga tumong ug unsa ang importante sa atong kinabuhi.
- Level 4: Pagpadayag sa atong kasingkasing, unsa ang atong tinuod nga mga pagbati, atong mga emosyon, atong kalipay, mga pagduhaduha ug mga kahadlok nga atong gibati, nagpadayag sa atong tibuok nga kabubut-on.

Ang mga tagsulat nag-ingon, "Kadaghanan sa panahon, maayo ang among komunikasyon sa sinugdanan sa among relasyon sa usag usa, sa Level 1 ug Level 2. komunikasyon gihapon ug dili namo gusto nga ang among komunikasyon mahimong personal, bukas ug suod kaayo."

KONKLUSYON

10. Ang tumong sa komunikasyon gisimbolohan sa paghubit sa unang magtiayon, si Adan ug Eva. Ang Genesis 2:11, 23-25 nag-ingon:

11 Unya ang gusok nga gikuha sa Ginoong Dios gikan sa tawo iyang gihimo nga usa ka babaye, ug iyang gidala siya ngadto sa lalake.

23 Ug si Adam miingon: Kini mao karon ang bukog sa akong mga bukog ug unod sa akong unod; siya paganganlan nga Babaye, tungod kay siya gikuha gikan sa Lalake.

24 Busa ang lalaki mobiya sa iyang amahan ug inahan ug moipon sa iyang asawa, ug sila mahimong usa ka unod.

25 Ug silang duha hubo, ang lalaki ug ang iyang asawa, ug wala maulaw.

Gikan niini nga mga bersikulo, atong timan-an:

(a) PAGKAHIUSA. Atong timan-an una nga ang plano sa Dios mao nga ang lalaki ug babaye mahimong USA KA UNOD – hingpit nga panaghiusa.

(b) PAGKAMATINUD-ANON. Ikaduha, hubo sila - hingpit nga transparent, hingpit nga matinud-anon sa usag usa.

(c) PAGDAWAT. Ikatulo, wala sila maulaw. Walay gitago sa usag usa. Adunay hingpit nga pagdawat, pagsabut, gugma ug suporta.

Kini ang ilang kahintang sa wala pa sila nahulog sa sala.

12. Human si Adan ug Eva nakasala, matikdi kon unsay ilang gibuhay sumala sa Genesis 3:7-10:

7 Unya ang mga mata nilang duha na abli, ug sila nasayud nga sila mga hubo; ug nanagtahi sila ug mga dahon sa higuera ug nanagbuhay sila ug mga tabon alang sa ilang kaugalingon.

8 Ug sila nakadungog sa tingog sa Ginoong Dios nga naglakaw diha sa tanaman sa kabugnaw sa adlaw, ug si Adan ug ang iyang asawa mitago sa ilang mga kaugalingon gikan sa atubangan sa Ginoo nga Dios taliwala sa mga kahoy sa tanaman.

9 Unya ang Ginoong Dios mitawag kang Adam ug miingon kaniya, "Hain ka?"

10 Busa siya miingon: Nadungog ko ang imong tingog sa tanaman, ug nahadlok ako kay hubo ako, ug mitago ako sa akong kaugalingon.

Gikan niini nga kasulatan, matikdi ang mosunod:

(a) **BUTANG NGA ITAGO.** Atong timan-an una nga human sila makasala naulaw sila sa ilang pagkahubo. Ang ubang mga komentarista sa Bibliya nagtuo nga sa wala pa sila makasala, si Adan ug Eva adunay usa ka matang sa mahimayaong panganod nga nagtabon sa kaputli ug kainosente sa ilang palibot sama sa usa ka matahum nga bisti, apan human sila makasala kini nga panganod nahanaw ug nawala ang ilang kaputli ug pagkawalay sala; sa baylo sila nakasinati sa pagkasad-an ug kaulaw ug busa kinahanglan nila nga tabunan ang ilang kaugalingon. Gikan niini atong makita nga ang unang babag sa komunikasyon mao kung aduna kitay gitagoan. Unsaon nato pagbuntog niini nga babag?

(i) Pinaagi sa pagdawat sa kapasayloan ug paghinlo gikan sa Dios pinaagi sa pagtuo kang Jesu-Kristo. Mao kini ang hinungdan nga importante ang pagdawat kang Kristo isip atong Ginoo ug Manluluwas. Kon nahibal-an nato nga ang atong mga sala gipasaylo na, nan kita mahimong matinud-anon sa usag usa mahitungod sa atong kaugalingon.

(ii) Apan dili lamang kita nagkinahanglan ug kapasayloan ug paghinlo gikan sa Dios. Kinahanglan nga kita makasalig nga ang atong kapikas kinahanglan usab nga mohatag kanato sa walay kondisyon nga gugma, pagpasaylo ug pagsabut.

(b) **PAGPAKAARON-INGNON.** Ikaduha, human makasala si Adan ug Eva nagtahi sila og mga dahon sa igos aron pagtabon sa ilang kaulaw. Ang ikaduhang babag sa komunikasyon mao ang pagpakaaron-ingnon, pagbutang sa usa ka bakak nga atubangan, pagpakaaron-ingnon, pagsul-ob og maskara aron ang mga tawo maghunahuna ug motuo nga kita usa ka tawo nga dili gayud kita. Aron mabuntog kini nga babag, kinahanglan kitang makakat-on sa pagtangtang sa tanan nga pagpakaaron-ingnon. Kinahanglan adunay hingpit nga pagkamatinud-anon, transparency, sinseridad ug integridad. Kinahanglang buhaton nato ang prinsipyo nga gihulagway sa usa ka tawo nga W-Y-S-I-W-Y-G: What You See Is What You Get. Ang mga magtiayon dili awtomatik nga mahimong transparent sa usag usa - ug dili sila kinahanglan. Kinahanglang **MAKAKAT-ON** sila nga mahimong transparent, apan kinahanglan usab nga **KITA** nila ang katungod nga mahimong transparent. Unsaon nimo **PAGKITA** kini nga husto? Pinaagi sa pagsiguro sa usag usa ug labaw pa nga luwas kami sa pagbukas sa among kaugalingon sa usag usa. Mahimo ra naton nga ablihan ang usa ka tawo nga nahibal-an naton nga higugmaon kita sama nga kita ug kinsa dili maghukom kanato.

(c) **MGA LIMITASYON SA TAWO.** Ikatulo, human makasala si Adan ug Eva, sila mitago gikan sa Diyos. Ang ikatulo nga babag sa komunikasyon mao ang atong kaugalingon nga tawhanong mga limitasyon. Sa atong kaugalingon, dili kita mahimong hingpit nga transparent sa usag usa tungod kay dili kita hingpit nga maghigugmaay sa usag usa sa atong kaugalingong kusog. Ang ubang mga tawo dili makatabang kanato, bisan ang labing kuwalipikado nga psychologist o psychiatrist. Kinahanglan nato ang tabang sa Diyos. Kinahanglan natong himoon ang Dios isip Third Partner sa atong kaminyoon. Ug kinahanglan natong himoon ang Iyang Pulong ingon nga Kahayag nga magbukas sa mangitngit nga suok sa atong kinabuhi.

1 Juan 1:7: “Apan kon kita (bana ug asawa manag-uban) maglakaw diha sa kahayag ingon nga Siya (Dios) anaa sa kahayag (Pulong sa Diyos), kita adunay panag-ambitay (kinatibuk-ang panaghiusa ug bug-os nga komunikasyon) sa usag usa ug sa dugo. ni Jesu-Kristo nga Iyang Anak naghinlo kanato gikan sa tanang sala.”

Salmo 119:105: “Ang imong Pulong maoy lamparahan sa akong mga tiil ug kahayag sa akong alagianan.”

APLIKASYON

13. Hagiton ko ikaw:

(a) Ikaw ba isip magtiayon mopasalig sa imong kaugalingon sa PAGKAT-ON unsaon sa pagpakigsulti ug sa PAGKITA sa katungod nga bug-os nga transparent sa usag usa?

(b) Imo bang tugotan ang Pulong sa Diyos nga magsilbing imong KAHAYAG sa pagtabang sa pagpadayag ug dugang ug dugang sa imong kinasulorang mga hunahuna ug pagbati ngadto sa usag usa?

(c) Imo bang tugotan ang GUGMA sa Diyos nga makapaarang nimo sa bug-os nga pagdawat, pagpasaylo, ug pagsuporta sa usag usa?

LEKSYON 4

FACT 4: TEAMWORK – MAGTINABANGAY

1. Miabot na kita karon sa ikaupat sa mga KAMATUORAN nga nagtukod ug malipayon ug malungtarong gugma ug kaminyoon: MAGTINABANGAY. Ang pagtinabangay naggikan sa kamatuoran nga gihimo sa Diyos ang bana ug asawa ingong mga katabang. Basaha ang Genesis 2:18, 21-22. Mahitungod niini nga kasulatan, mahimo ba akong mosulti og pipila ka mga pulong alang sa mga tin-edyer ug hamtong nga mga ulitawo.

Apan una, tugoti ako nga isulti kanimo ang usa ka istorya gikan ni Pastor Chuck Swindoll. Siya miingon nga usa ka higayon niana nakadawat siyag sulat gikan sa usa ka babaye nga mipaambit kon sa unsang paagi siya nakakaplag ug bana. Ang babaye miingon, “Wala ko mabalaka bahin sa pagminyo. Gitugyan nako ang akong kaugmaon sa kabubut-on sa Dios. Apan kada gabii magbitay ako ug karsones sa mga lalaki sa higdaanan ug moluhod ug mag-ampo niini nga pag-ampo, ‘Amahan sa langit, dungga ang akong pag-ampo. Ug ihatag kini kung mahimo nimo. Nagbitay ako og usa ka parisan sa karsones dinhi. Palihog pun-a sila ug usa ka tawo.’” Gihunahuna ni Pastor Swindoll nga usa kadto ka talagsaong sulat ug iyang gipaambit kini usa ka Dominggo sa iyang sermon sa iyang simbahan. Sa mga tumatan-aw niadtong adlaw mao ang usa ka amahan ug ang iyang anak nga dili minyo. Ang inahan naa sa balay nianang Domingoha nga nag-atiman sa usa ka masakiton nga anak nga babaye. Ang amahan, nga nakadungog sa istorya ni Pastor Swindoll, nikatawa, apan ang iyang anak seryoso. Makaiikag, wala

magdugay, si Pastor Swindoll nakadawat ug sulat gikan sa inahan sa anak. Misulat siya, "Dear Pastor Chuck, naghunahuna ko kon duna ba koy angay kabalak-an. Namatikdan nako nga ang among anak, kung matulog siya sa gabii, adunay kini nga bikini nga nagbitay sa tiilan sa iyang higdaanan.

Bisan pa niana, gikan sa Genesis 2:18, 21-22 makasulti ko og pipila ka mga pulong kaninyo mga tin-edyer ug ulitawo:

(a) *Nasayod ang Diyos nga kinahanglan nimo ang kauban.* Sa kaso ni Adan, wala gani siyay ideya kon unsay hitsura sa usa ka babaye o kon nganong gikinahanglan niya siya. Apan sa wala pa kini maamgohan ni Adan, nahibalo na ang Diyos nga kinahanglan siyang makabaton ug kapikas sa babaye.

(b) *Ang Dios mismo ang mag-andam niana nga kauban.* Sa makausa pa, sa kaso ni Adan dili si Adan ang nangayo og kapikas sa babaye. Ang Dios Mismo, sa Iyang walay kinutuban nga kaalam ug gugma, midala sa Iyang kaugalingon sa responsibilidad sa pag-andam sa babaye nga mahimong hingpit nga kauban ni Adan. Pagsalig nga Siya mobuhat sa ingon alang kanimo.

(c) *Sa kasamtangan, kinahanglan ka nga "matulog" bahin niini nga butang.* Gipakatulog sa Diyos si Adan samtang giandam ang iyang kauban. Ang medikal nga panghunahuna nga mga tawo naghunahuna nga ang gibuhat sa Diyos kang Adan mao ang unang natala nga operasyon sa tibuok kasaysayan sa tawo, ug ang unang natala nga paggamit sa anestisyas. Bisan pa niana, mao kini ang gusto sa Diyos nga buhaton ninyong mga ulitawo samtang naghulat nianang espesyal nga kauban; Gusto niya nga "matulog" ka bahin sa pagpangita sa imong kauban. Nagpasabot ba kini nga dili ka gayod magpakitag interes niining butanga? Dili; kini nagpasabot nga dili ka mopili o mohimo og mga pasalig hangtud nga ikaw sigurado kaayo nga ang Dios nagdala kanimo sa usa nga Iyang espesyal nga giandam alang kanimo. Nangutana ka, "Unsa man ang akong buhaton sa pagkakaran?"

Tugoti ako nga mosugyot og usa ka butang nga importante kaayo: Sa kasamtangan, pagpalambo og himsog nga Kristohanong panaghigalaay; makaila ug daghang higala. Mahimo nga ipakita kanimo sa Dios gikan niining mga higala kung kinsa ang imong mahimong kauban. Lakaw ngadto sa "pagkatulog" mahitungod sa paghimo sa usa ka tino nga pasalig ngadto sa usa ka tawo, apan "pagmata" sa programa sa pagbansay sa Dios (pagkooperar sa hingpit uban sa Dios sa kinabuhi nga pagpangandam nga Iyang gihatag kanimo). Ug, gipaniguro ko kanimo, dili ka kinahanglan nga magbitay og usa ka parisan sa karsones o bikini sa tiilan sa imong higdaanan.

3. Karon, sa atong ikaupat nga bahin sa F. A. C. T. S. sa kaminyoon: TEAM WORK.
Ang pagtinabangay naglakip sa tulo ka elemento.

AWTORIDAD

4. Una, ang pagtinabangay kinahanglang ilhon sa magtiayon nga gibutang sa Diyos ang lalaki ingong ulo sa babaye sa kaminyoon ug sa pamilya. Ang Dios mitukod sa han-ay sa awtoridad alang sa tanan, gikan sa kaminyoon ngadto sa pamilya ngadto sa mga katilingban ug mga gobyerno. Palihog basaha ang 1 Corinto 11:3, 8-12; Efeso 5:22-33 . Ang Diyos nagtukod ug awtoridad sa labing menos tulo ka rason.

(a) **PAGPANUBAG.** Ang Dios nagtukod ug usa ka han-ay sa Iyang uniberso nga Siya nagabuhat pinaagi sa Iyang balaanong gi-orden nga mga awtoridad. Ug Iyang gi-orden sila aron sila manubag ngadto Kaniya. Roma 13:1 .

(b) **PAGTABON UG PROTEKSYON.** Kabahin sa tulubagon sa mga awtoridad mao nga sila magsilbi nga tabon ug panalipod niadtong gibutang sa Dios sa ilang katungdanan – ang asawa ubos sa panalipod sa bana; ang mga bata ubos sa panalipod sa mga ginikanan; mga lungsoranon ubos sa panalipod sa ilang mga magmamando.

(c) **EPEKTIBONG PAGDUMALA.** Ang lawas sa tawo nagsilbing maayong ilustrasyon. Ang Dios naghatag ug usa ka ulo aron magmando sa lawas, nga gilangkoban sa daghang bahin. Mahanduraw ba nimo ang usa ka lawas nga duha ang ulo? Kana mahimo nga usa ka katingad-an ug usa ka monstrosity. Ang usa ka ulo gikinahanglan alang sa epektibo nga direksyon ug pagdumala sa pisikal nga lawas ingon man sa kaminyoon, sa pamilya, ug sa tanan nga ubang mga institusyon ug organisasyon sa tawo.

MGA PANGUTANA

5. Kinahanglan natong tubagon ang pipila ka mga pangutana sa dili pa kita magpadayon.

(a) Ang pagkapangulo ba sa lalaki nagpasabot nga ubos ang babaye? Dili gyud. Ang kinaiyahan ug posisyon dili managsama; ang lalaki ug babaye adunay managsama nga kinaiya sa tawo, apan sila nag-okupar sa lainlaing mga posisyon. Bisan sa Trinity, adunay order of authority, sama sa nabasa na nato sa 1 Corinthians: **AMAHAN, ANAK UG ESPIRITU SANTO.**

(b) Ang pagkapangulo ba sa lalaki nagpasabot nga ang babaye usa ka ulipon? Ikasubo, sa daghang mga katilingban kini ang pagtratar sa mga lalaki ngadto sa mga babaye. Apan sa plano sa Dios, ang bana ug asawa gitawag nga managsama nga mga anak sa Dios ug managsama nga manununod sa Dios (1 Pedro 3:7).

(b) Nagpasabot ba kini nga ang bana maoy ulipon sa asawa? Makapasubo nga ang mga babaye gitratar nga ingon niini sa lainlaing mga kultura sa kalibutan. Apan sa plano sa Dios, ang bana ug asawa managsama nga mga anak sa Dios ug managsama nga manununod sa Dios (1 Pedro 3:7).

6. Katinganan: Alang sa kahusay ug kagamhanan, gibutang sa Diyos ang bana ingong ulo ibabaw sa asawa ug ibabaw sa pamilya.

MGA KATUNGDANAN

7. Ikaduha, ang pagtinabangay nagkinahanglan nga ang mga magtiayon magkauyon mahitungod sa ilang ROLES ug sa ilang division of labor, depende sa ilang tagsa-tagsa ka talento ug sa ilang mga sitwasyon. Sa unang kultura sa agrikultura, ang mga tahas klaro nga gihubit. Ang modernong kinabuhi nagdala ug daghang kausaban. Ang mga kalainan sa papel paspas nga nagbag-o. Tugoti ako sa pagpaambit sa pipila ka mga ilustrasyon:

(a) Sa dihang ang among mga anak gagmay pa, ang akong asawa ug ako nakahukom, siya ang moatiman sa bata sa maadlaw; Ako ang mobangon sa gabii sa dihang ang bata naghilak. Karon nga kami adunay usa ka walay sulod nga salag, ang akong asawa nagluto; Ako ang manghugas ug plato.

(b) Usa ka bana nga akong nahibal-an nga mas maayo nga magluto mao nga siya ang magluto sa kadaghanan sa oras.

(c) Sila si Tony ug Pam ang akong paborito nga mga ehemplo. Si Tony usa ka enhinyero; Usa ka nurse si Pam. Apan sa unang mga adlaw sa ilang kaminyoon, mas dakog kita si Pam kay kang Tony. Busa sila nakahukom nga si Tony mahimong usa ka "balay-balay" ug si Pam ang makadaog sa tinapay. Sa ulahi, sa dihang si Tony sa katapusan nakabaton ug maayong suweldo nga trabaho, sila nakahukom nga sila makaarang kang Pam nga mahimong bug-os-panahong pagpuyo sa balay nga asawa ug inahan. Ug nakapadako sila og talagsaong mga bata nga malampuson nga mga hamtong karon.

(d) Gusto kong isulti bahin sa panalapi - kinsa ang nagdumala niini? Adunay pipila ka mga kalainan sa kultura tali sa mga gawi sa Filipino ug Amerikano. Sa Pilipinas, ang bana kasagarang breadwinner apan sa adlaw sa suweldo dad-on niya sa balay ang iyang tseke ug ihatag ang tanan sa iyang asawa. Ang asawa unya mohatag kaniya sa iyang allowance alang sa bulan, kon dili alang sa semana o bisan sa adlaw-adlaw. Apan sa America kini lahi; Sa kinatibuk-an, sa akong nasabtan, kini ang lalaki nga nagkupot sa mga pisi sa pitaka, ug naghatag allowance sa iyang asawa. Gawas sa kung kinsa ang nagkontrol sa mga pisi sa pitaka, adunay pangutana kung kinsa ang labing maayo nga tagdumala sa badyet, kinsa ang labing maayo nga bookkeeper? Kinahanglan nimong hisgutan ug uyonan kung kinsa ang nagbuhat kung unsa ang panalapi.

(e) Apan aduna akoy katapusang pangutana mahitungod niining butanga sa mga tahas. Kinsa ang mag-ayo sa screen nga pultahan kung kini guba? Sa sayong bahin sa among kaminyuon, ang akong asawa nasuko pag-ayo nako kay wala nako ayoha ang among naguba nga screen door. Usa ka adlaw niana siya igo na nga mikuha ug martilyo ug lansang aron ayohon ang pultahan sa iyang kaugalingon, dungan sa pagsulti kanako, "Nganong dili ka mahisama sa akong papa? Kung makakita siya nga naguba, ayohon

dayon niya kini. ” Sa pagsulti kanimo sa tinuod, wala ako makamatikod nga ang screen nga pultahan naguba.

8. Sa laktod nga pagkasulti: Bana ug asawa, mao kini ang akong isulti kanimo: Pag-estoryahanay ug pagsinabtanay kon unsaon ninyo pagdumala ang inyong pamilya. Hisguti kon unsa nga mga tahas ang imong buhaton ug kinsa ang mobuhat sa mga buluhaton sa balay. Ayaw tagda ang isulti sa ubang tawo, ug ayaw sundoga ang ilang pamatasan sa ilang pamilya. Buhata lang ang angay kanimo.

PAGHIMO SA DESISYON

9. Ikatulo, sa PAGTINABANGAY ang bana ug asawa kinahanglang magkasinatong sa sistema sa paghimog desisyon. Adunay sayop nga konsepto nga tungod kay ang bana mao ang ulo, nga siya makahimo sa paghimo og mga desisyon sa iyang kaugalingon nga walay pagkonsulta sa iyang asawa o sa iyang mga anak. Dili kini ang ideya o mithi sa Bibliya. Sa pagkatinuod, sa dili pa kamo moadto sa Efeso 5:22 (“Mga asawa, magpasakop kamo sa inyong kaugalingong mga bana, ingon nga sa Ginoo”) kinahanglang ipasa una ninyo ang Efeso 5:21 (“Magpasakop sa usag usa diha sa kahadlok sa Diyos”). Ang nag-una nga prinsipyo sa Dios sa Iyang pamilya mao nga kinahanglan adunay usag usa nga pagpasakop taliwala sa mga Kristiyano. Ug ubos niining nag-una nga prinsipyo moabut ang ubos nga prinsipyo sa asawa nga magpasakop sa iyang bana. Ubos sa nag-una nga baruganan atong makuha ang baruganan nga sa kaminyoon, ang paghimo og desisyon kinahanglang maglakip sa bana ug asawa, ingon man sa mga anak, sumala sa lebel sa ilang pagsabot.

Gisugyot ko ang mosunod nga mga lakang:

LAKANG 1: IMPORMASYON.

BRAINSTORMING. Pagkuha sa tanan nga mga kamatuoran ug mga ideya gikan sa tibuok pamilya. Sa brainstorming ang tanan nga mga ideya gidawat; walay husto o sayop nga mga ideya. Dili kini ang yugto sa paghukom sa mga merito sa mga ideya.

LAKANG 2: GIYA

Pag-ampo, pagtuon sa Bibliya ug diyosnong tambag - Prov. 3:5-6; 12:15; 15:22; Roma 8:14; 2 Timoteo 3:16-17 . Kini ang yugto diin imong gisala ang imong mga ideya, gipabilhan ug gihukman ang mga merito sa matag ideya, ug gitipigan lamang ang maayo.

LAKANG 3: OPTIONS.

Pag-una sa imong labing maayo nga mga kapilian: Pananglitan: Opsyon A, Opsyon B, Opsyon C. Paghimo og "Pro & Con List" alang sa matag opsyon. Kini ang yugto diin imong gihimo ang imong tentative nga mga desisyon. Magpadayon sa pag-ampo ug pagtuon sa Bibliya ug (kon gikinahanglan) mangayo ug tambag gikan sa diyosnong mga tawo. Dayon dungan isip usa ka team (bana, asawa, ug mga anak) mahimo nimong isulat, ingon ka klaro kutob sa imong mahimo, ang imong nag-unang tulo ka mga opsyon, nga naglista sa mga bentaha ug disbentaha sa matag opsyon.

LAKANG 4: DESISYON.

Ang Ulo (Bana/Amahan) kinahanglang mohimo sa kataposang desisyon. Sa tanan nga mga kapilian nga ang pamilya nakahukom sa, ang bana/amahan kinahanglang nga mopili sa usa.

LAKANG 5: IMPLEMENTASYON.

Human ang amahan makahimo sa desisyon, ang tibuok pamilya (bana, asawa, mga anak) kinahanglang maghiusa luyo sa desisyon sa Ulo. Uban sa hugot nga pagtuo ug determinasyon, silang tanan kinahanglang magkugi sa paghimo sa desisyon nga molihok. Walay pagduhaduha, walay pagduha-duha, walay pagbasol; ang pamilya kinahanglang magpakita ug nagkahiusang prente sa tibuok kalibotan – daog, pildi o draw. Gisulti ko kini tungod kay adunay mga asawa nga nag-ingon (ug tingali adunay katungod sila sa pagsulti niini tungod kay wala sila maapil sa proseso sa paghimo og desisyon): "Aw, kana ang iyang desisyon, dili ako." Mga magtiayon, kung gusto ninyo nga magdugay ug magmalipayon ang inyong kaminyoon, himoa ang inyong desisyon isip team effort. Ug isip usa ka pamilya, barogi ang desisyon kung unsa man ang mahimong resulta.

HAGIT

10. Nganong importante kaayo ang PAGTINABANGAY sa kaminyoon? Tungod kay ang pagtinabangay nga makatabang sa usa ka team nga modaog. Sa isports, balik-balik namo nga nakita ang ikaduhang rate nga team nga walay mga superstar nga adunay teamwork mipildi sa team nga adunay mga superstar nga walay teamwork.

11. Kag importante para sa isa ka Cristianong pag-asawahay nga magmadinalag-on para sa sining daku nga rason. Sa plano sa Dios, ang malampuson nga Kristohanong kaminyoon mao ang tinuod nga kinabuhi nga pagpasundayag sa Dios ngadto sa kalibutan sa katinuod sa matahum nga relasyon sa gugma nga anaa tali ni Kristo ug sa Iyang Pangasaw-onon, ang Simbahan. Sa dihang makita sa kalibotan ang tinuod nga malamposon, malipayon ug malungtarong kaminyoon, sila makombinsir nga ang Diyos tinuod, nga si Kristo tinuod, ug nga ang gugma, malungtarong gugma posible bisan niining kalibotana! (Efeso 5:30-32)

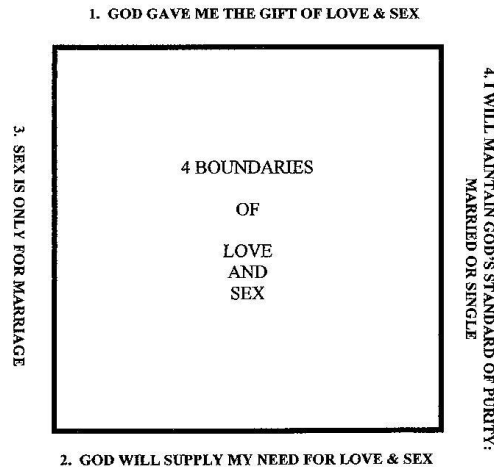
LEKSYON 5

TINUOD 5: SATISFACTION AND SUCCESS
KATAGBAWAN UG KALAMPOSAN

1. Ang atong kataposang KAMATUORAN kay nag-ulohang KALIGTASAN & KALAMPUSAN SA KAMINYOON. Ambot unsay atong hisgotan? Ang hilisgutan nga ang tanan daw naghunahuna ug naghigot bahin sa tv, sa radyo, sa internet, sa mga salida sa sine, mga libro, mga mantalaan, mga magasin. Ang tibuok kalibutan - labing menos, ingon nga gihulagway sa Hollywood - daw nabuang bahin niini nga hilisgutan. S-E-X.
2. Adunay usa ka panahon nga walay usa nga naghigot bahin niini nga hilisgutan sa dayag, sa publiko. Apan ang mga panahon nausab! Sa America, sa public school, naghatag pa sila ug sex education karon sa mga bata sa elementarya - ug ila pa gani silang gi-edukar sa gibuhat sa mga bayot! Sa personal, nagtuo ko nga kini iresponsable ug makalilisang ug dili kaayo maalamon. Naghatag sila og impormasyon nga wala kinahanglana sa mga bata nianang edada.
3. Apan ang kahon sa Pandora naablihan, ug ang makalilisang nga kahibalo nahanaw. Ug kinahanglan natong atubangon kini.

ANG BIBLIYA NAGASULTI MAHITUNGOD SA SEKS

4. Apan ang atong, konserbatibong evangelical nga mga Kristohanon, nakalimot nga ang Bibliya naghigot bahin sa SEX. Ug kinahanglang makakat-on kita sa pagtudlo sa kamatuoran sa Bibliya bahin sa seks, ug hisgotan kini sa paagi sa Bibliya. Busa, tugoti ako nga magsugod pinaagi sa paghisgot mahitungod sa UPAT KA MGA UTLANAN SA SEX, nga gihulagway sa upat ka kilid sa usa ka kwadrado sama sa diagram sa ubos:

BOUNDARY 1: Gihatagan ko sa Diyos og regalo sa gugma ug sekso.

Gibuhat sa Dios ang mga tawo ingon nga SEKSUAL, lalaki ug babaye; ug Iyang gitisok diha kanila kining talagsaon, gamhanan, ug mysteryosong kapasidad ug panginahanglan nga gitawag ug sekso nga nakapadani kanila sa usag usa. Ang sekso maoy gasa sa Diyos sa katawhan, sama sa gana sa pagkaon, uban sa ubang mga panginahanglan nga nalangkit sa lima ka sentido, pagtan-aw, pagpaminaw, pagpanimaho, pagtilaw, pagbati.

BOUNDARY 2: Ang Dios mohatag sa akong panginahanglan sa gugma ug sekso.

Alang sa matag panginahanglan nga gitisok sa Diyos sa atong lawas, gibuhat usab sa Diyos ang usa ka butang sa gawas aron mahatag kana nga panginahanglan. Pananglitan, gitisok sa Diyos sa lawas ang pagbati sa kagutom; Naghimo usab siya ug pagkaon aron matagbaw ang kagutom. Tinuod kini alang sa tanang panginahanglan sa lawas. Tinuod usab kini sa panginahanglan sa gugma ug sekso. Ang Diyos Mismo naghimog tagana aron mahatag kini nga panginahanglan. Kita kinahanglan nga modangup ngadto Kaniya sa paghatag sa atong panginahanglan niini nga dapit. Ang kasinatian ni Jesus sa kamingawan sa tintasyon nagpakita kon sa unsang paagi kini nga prinsipyo molihok (Mat. 4:1-11). Si Jesus mituo nga ang Dios nagdala Kaniya ngadto sa desyerto; Nagtuo usab siya nga ang Dios mismo ang motubag sa Iyang mga panginahanglan didto sa desyerto. Sa dihang gitintal Siya sa yawa sa paghimo sa Iyang kaugalingong pan, Siya mitubag: “Ang tawo dili mabuhi sa tinapay lamang, kondili sa matag pulong nga magagula sa baba sa Dios” (Mateo 4:4). Sa laing pagkasulti, si Jesus naghulat sa Dios sa paghatag sa Iyang panginahanglan sa kaugalingong paagi sa Dios ug sa kaugalingong panahon sa Dios.

BOUNDARY 3: Ang (Sex) pagpakighilawas gitagana lamang sa kaminyoon.

Mao kini ang esensya sa sugo batok sa pakighilawas (mga dili minyo nga nakighilawas sa ubang dili minyo nga mga tawo) ug pagpanapaw (mga minyo nga nakighilawas sa laing tawo gawas sa ilang kapikas). Ang Dios usab nagsugo sa sekswal nga kaputli sa atong hunahuna (Mat. 5:27–30). Makapadasig nga daghang Kristohanong mga batan-on ang mipasalig sa sekswal nga kaputli pinaagi sa mga programa sama sa True Love Waits ug uban pang mga programa nga sama niini.

BOUNDARY 4: Akong sundon ang kabubut-on sa Dios alang sa kaputli: ulitawo o minyo.

Ang normal nga plano sa Dios alang sa mga tawo mao ang kaminyoon; apan ang Dios nagtawag sa pipila ka mga tawo ngadto sa usa ka espesyal nga pagtawag sa pagkatagsaanon. Busa ang matag Kristohanon kinahanglang mangita sa kabubut-on sa Diyos alang sa iyang kaugalingong kinabuhi, ug mosunod niana nga kabubut-on sa tanang kaputli. Ang Dios mohatag sa gikinahanglang grasya alang sa kaminyoon, ingon man usab sa gikinahanglang grasya alang sa pagkatagsaanon, aron magpabiling balaan ug putli sa sekso.

KATAGBAWAN UG KALAMPOSAN SA KAMINYOON

5. Ang katagbawan ug kalampusan sa kaminyoon naglakip sa tulo ka elemento: SEX, FRIENDSHIP, PARTNERSHIP.

6. Karon mangutana kita: Unsay gitudlo sa Bibliya bahin sa sekso diha sa kaminyoon? Ang Bibliya realistiko kaayo bahin niini. Paminawa ang giingon sa Daang Tugon: "Panalanginan ang imong tuburan, ug pagmaya diha sa asawa sa imong pagkabatan-on. Ingon sa usa ka mahigugmaong lagsaw ug usa ka maanyag nga lagsaw, tugoti nga ang iyang mga dughan makatagbaw kanimo sa tanang panahon; (Proverbio 5:18-19). Sa katunayan, ang isa ka bug-os nga libro, ang Ambahanon ni Solomon, ginsulat sa paglaragway sang kalipay sang pag-asawahay nga gugma.

7. Paminawa ang praktikal kaayo nga giya sa Bag-ong Tugon mahitungod sa sekso diha sa kaminyoon diha sa 1 Corinto 7:3-5, NIV: "Ang bana kinahanglang magtuman sa iyang katungdanan sa kaminyoon ngadto sa iyang asawa, ug sa ingon usab ang asawa ngadto sa iyang bana. iya lamang kaniya kondili iya usab sa iyang bana Sa samang paagi, ang lawas sa bana dili iya lamang kondili iya usab sa iyang asawa gawas sa pag-uyon sa usag usa ug sa usa ka panahon, busa aron kamo manag-ampo pag-usab aron dili kamo matintal ni Satanas tungod sa inyong kakulang sa pagpugong sa kaugalingon. Palihog matikdi: Ayawg hunahunaa nga ang Bibliya kay graphic kaayo; hinoon, kini diretso sa unahan mahitungod sa tukma nga dapit sa sekso sa kaminyoon:

(a) Katungdanan sa kaminyoon sa bana ug asawa ang paghatag sa usag usa og sekswal nga katagbawan.

(b) Ang RSV naghatag ug mas literal nga hubad sa 1 Corinto 7:4: “Kay ang asawa walay awtoridad sa iyang kaugalingong lawas, kondili ang bana; ug ang bana walay awtoridad sa iyang kaugalingong lawas, kondili ang asawa. gibuhat.” Kini nagpasabot nga sa kaminyoon, ang inisyatiba dili lamang magpabilin sa bana kondili parehas usab sa asawa; kini tungod kay gitanom sa Dios ang managsama nga tinguha sa lalaki ug babaye. (Sa Tagalog, moingon ta, “Dili lang asawang lalake ug puwedeng mangalabit; puwede ring mangalabit ang asawang babaye, ug dili kini makapahiya.”)

(c) Ang Bibliya tinong nagsugo sa mga kapikas nga dili magdumili sa usag usa; apan sila kinahanglan nga adunay panag-uyon sa usag usa kon kanus-a maglikay (alang sa mga rason sa panglawas o trabaho o labaw sa tanan, alang sa espirituhanon nga mga rason, sama sa espesyal nga mga panahon sa pag-ampo).

(d) Ang Bibliya nagpasidaan usab nga ang mga kapikas kinahanglang dili magbulag ug dugay kay basin gamiton kana ni Satanas ingong usa ka okasyon sa pagtental sa bisan hain sa magtiayon.

8. Sa katingbanan, ang Bibliya tin-awng nagsulti kanato nga ang sekso maoy kahibulongang gasa sa Diyos alang sa bana ug asawa nga walay bayad. Kini nagpasabot nga ang sekso dili gayud gamiton sa bana o asawa isip hinagiban sa pagmaniobra batok sa usag usa. Mao kini ang hinungdan, sa akong pagtuo, ang sugo sa Efeso 4:26 (“Ayaw pasalopi sa adlaw ang inyong kasuko”) ilabinang magamit sa mga magtiayon. Ang Bibliya nag-ingon: “Bana ug asawa, sa dili pa kamo matulog, siguroha nga kamo magpinasayloay sa usag usa ug mag-uli sa usag usa, aron kamo walay babag sa pagtagamtam sa inyong gugma sa usag usa.”

PANAGHIGALA SA KAMINYOON

9. Apan gipakita kanato sa Bibliya nga adunay labaw pa sa gugma ug kaminyoon kay sa seks. Ang mga magtiayon kinahanglan nga molambo sa ilang PAGHIGALAAY sa usag usa. Kinsa o unsa ang usa ka higala?

(a) Ang mga higala naghigugmaay sa usag usa nga walay kondisyon.

Usa ka tawo miingon, “Ang usa ka higala mao ang usa nga naglakaw sa dihang ang tibuk kalibutan milakaw.” Si Jesus Mismo mao ang atong sumbanan sa panaghigalaay; Siya miingon, “Dili ko na kamo tawgon nga mga sulugoon, kay ang sulugoon wala mahibalo sa ginabuhat sa iyang agalon; kondili gitawag ko kamo nga mga higala, kay ang tanang butang nga akong nadungog gikan sa akong Amahan gipahibalo ko kaninyo.” (Juan 15:15). Kini usa ka hilabihan ka lawom nga pamahayag nga dili gayud nato matugkad niining kinabuhia. Si Jesus nag-ingon nga ang timaan sa Iyang pakighigala kanato mao nga Iyang gipahibalo kanato ang tanan nga Iyang nadungog gikan sa

Amahan; sa laing pagkasulti, ang tanan nga Iyang nahibaloan, ang tanan nga anaa sa Iyang kasingkasing ug hunahuna! Bisan pa niana sa bana ug asawa: ang tumong sa panaghigalaay mao ang pag-ila-ila sa usag usa, ug pagpahibalo sa usag usa, ang tanan nga anaa sa ilang kasingkasing ug hunahuna. Akong balikon, kini ang tumong sa tibuok kinabuhi. Nahisgotan na nato kini sa sayo pa sa atong leksyon sa pagdawat ug komunikasyon – hingpit nga transparency inubanan sa hingpit nga pagdawat: hingpit nga hubo sa usag usa sa lawas, hunahuna ug kasingkasing.

(b) Ang mga higala motubo nga magkauban.

Ang mga higala nagtinabangay sa usag usa aron makab-ot ang ilang tibuok nga potensyal. "Gidawat ka sa usa ka higala kung unsa ka, apan dili ka tugutan nga magpabilin kung unsa ka." Ang Filipos 2:1-4 naghatag ug maayong pagbatbat sa Kristohanong panaghigalaay sa kaminyoon man o sa ubang mga relasyon: "Busa kon adunay bisan unsa nga paglipay diha kang Kristo, kon adunay bisan unsa nga paglipay sa gugma, kon bisan unsa nga panag-uban sa Espiritu, kon adunay bisan unsa nga pagmahal ug kalooy, tumana ang akong kalipay pinaagi sa pagkausa sa hunahuna, pagbaton sa samang gugma, pagkausa sa usa ka hunahuna, ayaw pagbuhat ug bisan unsa pinaagi sa hakog nga ambisyon o pagkamapahitas-on; mas maayo pa kay sa iyang kaugalingon, ang matag-usa kaninyo mangita dili lamang sa iyang kaugalingong kaayohan, kondili sa kaayohan usab sa uban.

(c) Ang mga higala makasinati sa kinabuhi nga magkauban.

Sama sa among giingon, ang kaminyoon kinahanglan labaw pa sa sekso, tungod kay ang pisikal nga tinguha ug pisikal nga abilidad dili molungtad hangtod sa hangtod. Ngano sa imong hunahuna nga ang Viagra popular kaayo karon? Mao nga ang mga magtiayon kinahanglan nga magpadayon sa pagtubo sa ilang panaghigalaay ug panag-uban aron kung ang seksuwal nga kalipay maminusan sila magkalipay sa usag usa ingon nga kauban sa tanan nga mga panahon, nga makasinati sa kinabuhi nga magkauban. Nganong moingon ta nga "experience life together" imbes nga "enjoy life together"? Kay sa imong pagdako, mas makasinati kag kasakit ug dili kaayo kalipay – arthritis ug gout ug sakit sa bukobuko... you know the rest. By the way, giunsa nimo pagkahibalo nga ikaw ug ang imong mga higala nagkatigulang na? Kung magtigom ka maghisgot ka bahin sa mga tambal nga imong gikuha ug bahin sa mga appointment sa imong doktor.

PAGTAMBAYAYONG SA KAMINYOON

10. Aron makabaton ug malungtaron, malipayong kaminyoon, ang magtiayon kinahanglang molapas pa sa panaghigalaay. Kinahanglang madiskobrehan nila ang ilang panag-uban sa usag usa ug sa Diyos. Ang 1 Mga Taga-Corinto 3:9 nagsulti kanato nga ang mga Kristohanon maoy mga katabang sa Diyos. Tinuod kini ilabina sa mga minyo. Dinhi tinuod ang panultihon, "Usa ra ka kinabuhi, sa dili madugay molabay na; ang gibuhad alang kang Kristo lamang ang molungtad." Ang kaminyoon kinahanglang labaw pa sa pagtagamtam sa usag usa sa pisikal nga paagi sa SEX; kinahanglan nga labaw pa sa paglingaw sa usag usa sa emosyonal nga paagi isip FRIENDS. Ang kaminyoon

kinahanglang ibutang sa usa ka butang nga molungtad sa kahangturan pinaagi sa PARTNERSHIP sa Dios.

- Ang mga magtiayon kauban sa Dios, una sa tanan, sa pagmatuto sa mga anak dili lamang alang niining kinabuhia kondili alang usab sa langit.
- Ang mga magtiayon kauban sa Dios sa pagdasig ug pagtudlo sa mga disipulo alang kang Kristo. Mahimo nila kini nga labing maayo pinaagi sa pag-apil sa usa ka ministryo sa ilang simbahan.
- Ang mga magtiayon kauban sa Dios sa paghimo og kalainan sa mas dako nga kalibutan sa ilang palibut. Mahimo nila kini pinaagi sa pag-apil, tingali isip mga boluntaryo, uban sa ilang komunidad, pinaagi sa pagtinabangay sa mga kawasa o mga proyekto nga makabenepisyo sa mas dako nga katilingban.

KONKLUSYON

11. Kita nakahimo og usa ka panaw uban niini nga mga leksyon. Busa mangutana kami pag-usab: UNSA ANG F.A.C.T.S. KANA NGA MAKATABANG SA PAGTUKOD UG MALIPAYONG GUGMA UG KAMINYOON?

- FOUNDATION - PUNDASYON
- ACCEPTANCE -PAGDAWAT
- COMMUNICATION -KOMUNIKASYON
- TEAMWORK -PAGTINABANGAY
- SATISFACTION & SUCCESS. -KATAGBAWAN UG KALAMPOSAN.

PRINSIPYO SA DAFFODIL – (DAFFODIL PRINCIPLE)

12. Mahimong mangutana ang usa ka tawo: Apan UNSAON nimo pag-ayo sa pagtukod sa imong kaminyuon uban niining mga KAMATUORAN?

13. Patubaga ko: Nagtukod ka pinaagi sa paggamit sa DAFFODIL PRINCIPLE. Pasabta ko. Bag-ohay lang adunay nag-email kanako sa istorya bahin sa Prinsipyo sa Daffodil. Gisulti sa tagsulat kung giunsa, sa paglangan niini, sa katapusan nakumbinser siya nga moadto aron tan-awon ang "Daffodil Garden" nga gikalingawan sa iyang anak nga babaye. Ania ang iyang istorya...

Paglabay sa mga baynte minutos, niliko mi sa gamay nga dalan nga graba ug nakakita kog gamay nga simbahan. Sa halayo nga bahin sa simbahan, nakita nako ang usa ka karatula nga gisulatan sa kamot nga adunay usa ka pana nga mabasa, "Daffodil Garden." Nanganaog mi sa sakyanan, ang matag usa mikuha sa kamot sa usa ka bata, ug gisundan nako si Carolyn sa dalan. Unya, sa pagliko namo sa usa ka eskina, mihangad ko ug nakaginhawa. Sa akong atubangan gibutang ang labing mahimayaong talan-awon.

Morag adunay mikuha ug dakong banga nga bulawan ug gibubo kini sa tumoy sa bukid ug sa palibot nga mga bakilid niini. Ang mga bulak gitanom sa halangdon, nagtuyok-tuyok nga mga pattern, dagkong mga ribbon ug mga swath sa lawom nga orange, creamy white, lemon yellow, salmon pink, ug saffron ug butter yellow. Ang matag lainlain nga kolor nga barayti gitanom sa dagkong mga grupo aron kini nagtuyok ug nag-agay sama sa kaugalingon nga suba nga adunay kaugalingon nga lahi nga kolor. Adunay lima ka ektarya nga mga bulak.

"Kinsa ang nagbuhat niini?" Gipangutana ko si Carolyn. "Usa ra ka babaye," tubag ni Carolyn. "Nagpuyo siya sa propiedad. Mao kana ang iyang balay." Gitudlo ni Carolyn ang usa ka maayong pagkatipig nga balay nga A-frame, gamay ug kasarangan nga naglingkod taliwala sa tanan nga himaya. Nanglakaw mi paingon sa balay.

Sa patio, nakakita mig poster. "Mga Tubag sa mga Pangutana nga Nahibal-an Ko nga Imong Gipangutana", mao ang ulohan. Ang unang tubag kay simple ra. "50,000 bulbs," kini mabasa. Ang ikaduha nga tubag mao, "Sa usa ka higayon, sa usa ka babaye. Duha ka kamot, duha ka tiil, ug usa ka utok." Ang ikatulo nga tubag mao, "Nagsugod sa 1958."

Para nako, kana nga higayon usa ka makapausab sa kinabuhi nga kasinatian. Naghunahuna ko niining babaye nga wala pa nako mahimamat, kinsa, kapin sa kwarenta ka tuig ang milabay, nagsugod, usa ka bombilya sa usa ka higayon, sa pagdala sa iyang panan-awon sa katahum ug kalipay ngadto sa usa ka dili makita nga tumoy sa bukid. Pagtanom og usa ka bombilya matag higayon, matag tuig, kining wala mailhi nga babaye sa kahangturan nagbag-o sa kalibutan nga iyang gipuy-an. Usa ka adlaw sa usa ka higayon, nakahimo siya og usa ka butang sa talagsaon nga kahalangdon, katahum, ug inspirasyon. Ang prinsipyo nga gitudlo sa iyang tanaman sa daffodil maoy usa sa pinakadakong prinsipyo sa pagsaulog.

Sa ato pa, pagkat-on sa paglihok padulong sa atong mga tumong ug tinguha sa usa ka lakang sa usa ka higayon - kasagaran usa lang ka bata-lakang sa usa ka higayon - ug pagkat-on sa paghigugma sa pagbuhat, pagkat-on sa paggamit sa panagtigum sa panahon. Kon atong padaghanon ang ginagmay nga mga bahin sa panahon uban sa ginagmay nga pag-uswag sa inadlaw-adlaw nga paningkamot, kita usab makakita nga kita makahimo sa talagsaong mga butang. Mahimo natong usbon ang kalibutan ...

"Sa usa ka bahin, naguol ko," giingnan ko si Carolyn. "Unsa man unta ang akong buhaton kung katloan o kwarenta ka tuig ang milabay ako usab adunay usa ka dako nga damgo nga akong gituman, 'usa ka tanum, usa ka adlaw'? Pagkadakong kadaugan nga akong naangkon!"

Gisumaryo sa akong anak nga babaye ang mensahe sa adlaw sa iyang naandan nga direkta nga paagi. "Sugod ugma," siya miingon.

Husto siya. Wala'y kapuslanan ang paghunahuna sa nawala nga mga oras sa kagahapon. Ang paagi sa paghimo sa pagkat-on nga usa ka leksyon sa selebrasyon imbes usa ka

hinungdan sa pagbasol mao ang pagpangutana lamang, "Unsaon nako paggamit niini karon?"

Gamita ang Prinsipyo sa Daffodil. Hunong na sa paghulat...

14. Nagtukod ka og malipayon, malungtarong kaminyoon ISA KA ADLAW SA PANAHON:

(a) Usa ka lakang sa usa ka panahon sa pagsunod sa Ginoo, sa Iyang balaod ug sa Iyang katuyoan;

(b) Usa ka paningkamot matag higayon sa PAGDAWAT sa usag usa nga walay kondisyon;

(c) Usa ka pulong sa usa ka panahon sa mahigugmaon ug matinud-anon nga KOMUNIKASYON;

(d) Usa ka kamot sa usa ka higayon nga nag-inat sa PAGTINABANGAY uban sa imong kapikas;

(e) Ug maglingaw-lingaw sa usag usa usa ka adlaw sa usa ka higayon isip MAGHIGUGMA, HIGALA UG KAPARES.

15. Sugdi ang pagsulat sa imong istorya sa malungtarong gugma ug kaminyoon sugod KARON!